

Gdańsk, 30 marca 2019 r.

**Recenzja osiągnięć i aktywności naukowej dr Nataszy
Kosakowskiej - Berezeckiej**

Na wniosek Rady Instytutu Psychologii UG mam zaszczyt pełnić rolę recenzenta w przewodzie habilitacyjnym dr Nataszy Kosakowskiej - Berezeckiej. Zgodnie z artykułem 16, ust. 1 Ustawy o Stopniach i Tytule Naukowym odrębnie oceniam główne osiągnięcie naukowe oraz dodatkową aktywność naukową dr Kosakowskiej.

**GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIE NAUKOWE WYNIKAJĄCE Z ART. 16 UST. 2 (DZ. U. NR 65,
POZ. 595 ZE ZM.)**

Dr Natasza Kosakowska – Berezecka obroniła pracę magisterską w 2003 roku. W tym samym roku rozpoczęła karierę zawodową, początkowo, jako instruktor w Akademii Medycznej w Gdańsku oraz asystent w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego. Już w czasie studiów wyróżniała się spośród innych studentów pasją naukową, pełniąc funkcję Przewodniczącej koła naukowego „Anima”. Niewiele, bo tylko 5 lat od obrony pracy magisterskiej uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych na

podstawie rozprawy pt. „Wpływ tożsamości jednostki na percepcję ról płciowych”. W tym to czasie skryształizowały się zainteresowania naukowe Habilitantki. Trzy obszary działalności i badań naukowych to trzon głównego osiągnięcia dr Kosakowskiej – Berezeckiej. Pierwszym z nich jest rozwój koncepcji ról społecznych (Wood, Eagly, 2012), drugim analiza teorii odwetu jako mechanizmu podtrzymania systemu społecznego (Rudman, 1998; Jost i in. 2004), a trzecim rozwój teorii zagrożonej męskości (Vandello, Bosson, 2008). Habilitantka elegancko spina wszystkie trzy wątki badań opisując główne osiągnięcie jako „Mechanizmy stereotypizacji ze względu na płeć w postrzeganiu wspólnotowości i sprawczości kobiet i mężczyzn w kontekście kulturowym i międzykulturowym”.

Na osiągnięcie naukowe składa się cykl 9 artykułów opublikowanych w wiodących periodykach polskich (*Psychologia Społeczna* - 1, *Health Psychology Reports* - 1, rozdział w redagowanej przez Kosakowską, Chybicką i Pawlicką książce - 1) i międzynarodowych (*Current Psychology* - 2, *Frontiers in Psychology* - 1, *Psychology of Men and Masculinity* - 1; *Journal of Men's Studies* - 1, rozdział w książce wydanej przez Oxford University Press - 1).

Co istotne, wszystkie publikacje można przyporządkować rozwojowi oraz integracji opisanych trzech koncepcji w odniesieniu do kontekstu sytuacyjnego, kulturowego oraz międzykulturowego. Ciekawe jest także włączenie kategorii sprawczości i wspólnotowości (Wojciszke, 2010) do każdego z omawianych wątków. Cenię sobie to, że Habilitantka często posługuje się metodami eksperymentalnymi, a nie tylko badaniami korelacyjnymi. Głównym celem Jej osiągnięcia jest określenie kiedy i w jaki sposób uruchamianie stereotypów płci wpływa na percepcję siebie i innych, także w kategoriach sprawczości i wspólnotowości. Na przykład w nurcie rozważań nt. teorii ról społecznych potwierdza poprzednią deklarację artykuł w *Current Psychology* (2018) autorstwa Kosakowskiej – Berezeckiej i Besty. Artykuł jest dobrze napisany, dobrze

skomponowany metodologicznie i czytelnie przez Autorów podsumowany. Tekst przedstawia eksperyment w układzie 2 narodowość kobiet (Norweżki vs. Polki) x 3 manipulacja eksperymentalna (warunki zagrożenia bezpieczeństwa państwa vs. zapewnienie o bezpieczeństwie ekonomicznym i politycznym x kontrolna) dla zmiennych zależnych: wyboru partnera do przyszłej interakcji romantycznej na podstawie opisu mężczyzny w kategoriach sprawczości vs. wspólnotowości (do każdego opisu dodano 8 skal typu Likerta mierzących zainteresowanie interakcją romantyczną). Narodowość nie miała znaczenia. Natomiast manipulacja zagrożeniem sprzyjała poszukiwaniu „sprawczych” mężczyzn, zaś wprowadzenie poczucie bezpieczeństwa sprzyjało preferowaniu mężczyzn o cechach „wspólnotowych”. Wynik ten dobrze komponuje się z głównym nurtem badań nad sprawczością i wspólnotością (Wojciszke, 2010). W dorobku Habilitantki znajdziemy dużo innych, pomysłowo skomponowanych badań, niosących ciekawe wyniki dla badaczy sprawczości i wspólnotowości (Wojciszke i zespół).

W kolejnym wątku – teorii odwetu dr Kossakowska – Berezecka pokazuje, że nasilenie negatywności atrybucji czy autoatrybucji (Badaczka nie wprowadza pojęcia atrybucji, choć bada przypisywanie cech na podstawie zachowań) w związku z zachowaniem sprzecznym z pełnioną rolą płciową powstrzymuje ludzi od czynów sprzecznych ze stereotypem płciowym bądź zatajania takich czynów (artykuł w *Frontiers*, 2017).

Kolejne artykuły przynoszą rozwinięcie teorii zagrożonej męskości przez wprowadzenie nowych czynników, które skłaniają „zagrożonych” mężczyzn do nasilania męskich zachowań. Na przykład w artykule opublikowanym w *Journal of Men's Studies* (2018) studenci z różnych krajów oceniali innych mężczyzn i kobiety decydujących się na urlop macierzyński/ tacierzyński. Kanadyjscy i norwescy studenci oceniali tak samo sprawczość i wspólnotowość kobiet i mężczyzn - oddających się pracom domowym, w

przeciwieństwie do Polaków i Hindusów, którzy podkreślali wspólnotowość kobiet a deprecjonowali sprawczość mężczyzn.

Podsumowując serię artykułów wskazaną jako osiągnięcie główne doceniam pracowitość Autorki. Dr Natasza Kosakowska – Berezecka potrafi współpracować z innymi naukowcami, realizując swe zainteresowania w zakresie ról płciowych. Należy podkreślić, że Habilitantka podjęła skuteczną współpracę zagraniczną zyskując międzynarodowe granty (grant „norweski”, grant NCN Harmonia).

Najważniejszym dokonaniem Habilitantki jest próba integracji wymienionych wcześniej trzech podejść, dzięki czemu Autorka rozszerza rozumienie wpływu stereotypów płci na ocenę i percepcję siebie oraz pokazuje procesy prowadzące do zmniejszenia vs. zwiększenia postrzegania stereotypowego (s. 7 autoreferatu).

Na podstawie przedstawionych wyżej dokonań Habilitanta i wnikliwej analizy serii artykułów oceniam pozytywnie nurt dorobku głównego i przedstawionego jako osiągnięcie naukowe.

Dane bibliometryczne:

Index H (WoS) = 2

Sumaryczny IF = 13.682

Liczba cytowani (WoS) = 6.

POZOSTAŁA AKTYWNOŚĆ NAUKOWA

Pozostała aktywność naukowa dr Nataszy Kosakowskiej – Berezeckiej jest bardzo dobra. Pisałam już wcześniej o zdolności Habilitantki do organizowania współpracy międzynarodowej (granty). Pozostałe osiągnięcia naukowe wiążą się z

psychologią rodziny, jakością życia, psychologią tożsamości i relacji międzykulturowych. W 9 publikacjach prezentuje różne czynniki związane z jakością życia kobiet i mężczyzn, szczególnie pochylając się nad konfliktem ról zawodowych i społecznych zarówno kobiet jak i mężczyzn. Dalej bada różnice i podobieństwa rodzin polskich i norweskich w zakresie postrzeganej równości płci i czasu poświęcanego pracy zawodowej i pracom domowym. Habilitantka szeroko opisuje efekty badań w 2 artykułach i autoreferacie. Pokłosiem współpracy z prof. UG dr hab. Tomaszem Bestą pozostaje badanie fuzji tożsamości w ramach uzyskanego przez prof. UG, dr hab. Bestę grantu NCN Sonata Bis 4. Habilitantka prezentuje tutaj 4 publikacje. Dr Kosakowska – Berezecka podjęła także analizę mechanizmów relacji grupowych (3 publikacje). Ostatnim obszarem badawczym jest percepcja płci w krajach kolektywistycznych vs. indywidualistycznych. Okazuje się, że efekt polaryzacji społecznej (przecenianie różnic w poglądach między płciami) jest słabszy w krajach kolektywistycznych (np. Egipt) niż indywidualistycznych (Niemcy) – 7 publikacji.

Dorobek dodatkowy jest niezwykle bogaty. Należy dodać, że dr Kosakowska – Berezecka prezentowała swoje badania na licznych konferencjach krajowych i zagranicznych, a także współorganizowała konferencje.

Podsumowując uznaję, że dodatkowa aktywność naukowa dr Nataszy Kosakowskiej - Berezeckiej jest bogata i oceniam ją bardzo pozytywnie.

Konkluzja: Zgodnie z art. 16 ust. 3 Ustawy oraz stosując kryteria oceny ujęte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oceniam pozytywnie dorobek naukowy oraz aktywność naukową dr Kosakowskiej – Berezeckiej i wnoszę o nadanie dr Kosakowskiej – Berezeckiej tytułu doktora habilitowanego.

KIEROWNIK
Zakładu Psychologii Społecznej

Hanna Brycz
prof. dr hab. Hanna Brycz